

N:o 49.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Maj 1882, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkannde af kronans rätt till en del af danaarfvet efter aflidne Grosshandlaren F. V. von Stjernemans hustru Mary English Hamilton.

(I. A).

Uti förestående, till Riksdagen den 24 sistlidne Mars aflåtna och till Stats-Utskottets förberedande behandling öfverlemnade proposition (N:o 39) omförmäles hurusom, sedan Grosshandlaren Fredrik Vilhelm von Stjernemans hustru Mary English Hamilton affidit den 15 Juli 1860, von Stjerneman, uti en af honom undertecknad och med hans sigill försedd skrift, daterad Norrköping den 30 September 1860, förordnat, att, om han under en då tillämnad resa till England med döden afginge, utredningsmännen i hans bo skulle utbetala en summa af 1,000 riksdaler riksmünt till makarne von Stjernemans tjenarinna Sofia Hallqvist med afseende å hennes välförhållande så under von Stjernemans affidna hustrus som hans egen långvariga sjukdom och såsom vedermäle af hennes omsorg och trohet mot makarne von Stjerneman. Efter det jemväl von Stjerneman affidit den 9 Mars 1861, hade arfskifte efter båda makarne förrättats samtidigt den 26 Mars 1866 och hade deruti förklarats bland annat, att, sedan skulderna blifvit betalda och ett legat till Sofia Hallqvist å 1,000 riksdaler banko utgått, behållningen i boet skulle bland von Stjernemans arfvingar i vissa hufvudlotter fördelas. Detta arfskifte hade å kronans vägnar öfverklagats, och, sedan genom Göta Hofrätts den 13 Februari 1874 gifna och af Kongl. Maj:t den 12 Oktober samma år fastställda dom skiftet förklarats icke hafva vunnit laga kraft emot kro-

nan, i afseende på dess rätt till danaarf efter hustru von Stjerneman, hade nytt arfskifte efter makarne von Stjerneman förrättats den 2 Februari 1876. I detta senare arfskifte finnes icke omnämndt något legat till Sofia Hallqvist; och vore af behållningen i boet tilldeladt hustru von Stjernemans »rättsinnehafvare» ett belopp af 8,470 kronor 10 $\frac{1}{6}$ öre. Efter stämning till Göta Hofrätt å mannen von Stjernemans arfvingar hade sedermera Kammaradvokatfiskalen yrkat, bland annat, att qvarlåtenskapen efter hustru von Stjerneman måtte tillfalla kronan såsom danaarf, och hade Hofrätten genom laga kraftvunnen dom den 7 Mars 1879 förklaradt, att, som, i följd deraf att någon laglig arfvinge efter hustru von Stjerneman allt dittills icke anmält sig, kronan enligt 15 kap. 1 § Ärfdabalken vore berättigad till danaarf efter hustru von Stjerneman, och denna kronans rätt icke blifvit af någon bestridd, erfordrades icke vidare yttrande i anledning af Advokatfiskalens berörda yrkande. Uti en till Kongl. Maj:t ingifven skrift hade Sofia Hallqvist, nunera gift med Mälaren S. L. Nyberg, anført: att hon till och med år 1870 fått uppbära ränta på det henne af von Stjerneman tillagda kapitalet, men att efter nämnda tid hvarken ränta eller kapital kommit henne till godo; att hon vore sjuklig och mindre arbetsför samt i fattiga omständigheter; och att hennes man, som egt ett sjukligt och grubblande lynne, den 20 Januari 1881 försvunnit från hemmet utan att vidare låta höra af sig. På grund häraf, och då kronan, som genom det senare arfskiftet inträdt i hustru von Stjernemans rätt och erhållit hennes qvarlåtenskap, jemväl borde ega samma förbindelse att infria berättigade anspråk på understöd af den afidna, som i vanliga fall respekterades af en afidens persons enskilda sterbhusdelegare, hade hustru Nyberg anhållit att af ifrågavarande danaarfsmedel bekomma ett belopp, motsvarande hvad genom förordnandet blifvit henne tillagdt, eller 1,000 kronor jemte 5 procent årlig ränta från den 12 Oktober 1874, då Kongl. Maj:ts ofvannämnda dom fallit, med tillhoppa 1,500 kronor.

Öfver denna ansökning hade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Östergötlands län och Kammaradvokatfiskalen hvar för sig afgifvit infordrat underdånigt utlåtande, hvarvid Advokatfiskalen upplyst, att Grosshandlaren von Stjernemans arfvingar, hvilka sig emellan fördelat det gemensamma boet och ålagts återbära de kronan tillkommande danaarfsmedlen, i anseende till bristande tillgång, konkursackord och urarfvagörelse, ej förmått eller kunnat åläggas till statsverket inbetala mer än 7,187 kronor 57 öre, af hvilken summa utanordnats aktoratsarfvode med 2,395 kronor 86 öre, så att återstående behållningen af ifrågavarande danaarf utgjorde 4,791 kronor 71 öre; och hade Advokat-

fiskalen vidare anført, att, då sökanden med omsorg och trohet tjänat hustru von Stjerneman och vårdat henne under hennes sista sjukdom på ett sätt, som föranledt efterlevande mannen att förordna om den ifrågasvarande gåfvans utbetalande af boet, Advokatfiskalen ansåge sig böra hemställa om nådig proposition till Riksdagen, att till sökandens förmån måtte afstås så stor del af danaarfvvet, som motsvarade hälften af det äskade kapitalet eller 500 kronor, jemte 5 procent årlig ränta derå från den 12 Oktober 1874, då kronan kom i tillfälle att föranstalta om delning af boet.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit, och då sökanden, som enligt företedda intyg vore född den 27 Mars 1835, befunne sig i mycket fattiga omständigheter och vore mindre arbetsför i följd af sjuklighet, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen, att af omförmälda danaarfsmedel måtte till förmån för sökanden afstås ett belopp af femhundra kronor.

Efter tagen del af de till ärendet hörande handlingar får Utskottet, med hänsyn till de här föreliggande ömmande omständigheter, hemställa,

att Kongl. Maj:ts omförmälda framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 Maj 1882.

På Stats-Utskottets vägnar:

Emil Key.